

Nr. 03-01/11 din 28.06.2019

La nr. 06/01-1507-18 din 20.12.2018

**Curtea de Conturi
a Republicii Moldova**

Prin prezenta, Biroul Național de Statistică, Vă informează că a examinat Raportul auditului situațiilor financiare ale Biroul Național de Statistică (BNS), încheiate la 31 decembrie 2017, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 89 din 12.12.2018.

Astfel, BNS prezintă informația referitoare la măsurile întreprinse întru implementarea subpct. 2.1 conform hotărârii sus-menționate, cu aprobarea unui plan de implementare a recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi, instituit prin ordinul BNS nr. 028/P din 29.03.2019 (*anexă 4 pagini*), după cum urmează:

1 Să asigure ținerea evidenței contabile conform cadrului de reglementare (pct.2.1.1).

Impactul:

Pentru a face posibilă întocmirea bilanțului pentru anul 2017, au fost efectuate 13 operațiuni manuale pentru ajustarea soldurilor inițiale aferente perioadei precedente (2016) în sumă de 9 266.2 mii MDL. Ajustările au fost efectuate fără întocmirea obligatorie a notei de contabilitate 17 (f.nr.NC-17), precum și fără atașarea documentelor primare sau a informațiilor suplimentare cu privire la erorile constatate.

Astfel,

- la subclasa 31 „Mijloace fixe” au fost micșorate soldurile inițiale ale mijloacelor fixe cu 700.1 mii MDL;
  - la subclasa 39 „Uzura mijloacelor fixe și amortizarea activelor materiale” a fost micșorată uzura mijloacelor fixe și amortizării activelor nemateriale cu 5 090.6 mii MDL;
  - la subclasa 33 „Stocuri de materiale circulante” au fost majorate soldurile inițiale cu 976.2 mii MDL;
  - la subclasa 41 „Creanțe interne” au fost majorate soldurile avansurilor acordate entităților din afara sistemului bugetar cu 24.1 mii MDL;
  - la subclasa 43 „Mijloace bănești” a fost majorat soldul mijloacelor bănești cu 36.0 mii MDL;
  - la subclasa 51 „Datoriile interne” au fost micșorate datoriile față de bugetul public național, personal, clienți, furnizori cu 439.2 mii MDL;
- corectarea rezultatelor din anii precedenți (grupa de conturi 723), în sumă de 3 491.2 mii MDL, a fost efectuată în raport cu conturile în care au fost depistate erori.

Masurile întreprinse:

În scopul asigurării corectitudinii a ținerii evidenței contabile, s-a instalat programul integru de contabilitate SOFT, ce îmbină tot cadrul legislativ și normativ de reglementare a evidenței contabile, unde s-a ținut cont de recomandările echipei de audit și s-au înlăturat

toate impactele ce au afectat semnificativ informațiile din rapoartele financiare privind soldurile inițiale. Instalarea acestui program în cadrul Biroului Național de Statistică invocă un control intern strict, pentru realizarea eficientă a observațiilor și recomandărilor echipei de audit.

2 Să contabilizeze corespunzător bunurile imobile și să le stabilească drepturile patrimoniale în strictă corelare cu tipul drepturilor înregistrate (pct.2.1.2).

Impactul:

- nu au fost înregistrate drepturile patrimoniale la organele cadastrale teritoriale a 4 bunuri imobile cu suprafața de 1299 m.p. și valoarea de bilanț în sumă de 5 061,5 mii MDL;
- nu a fost asigurată evaluarea unor bunuri imobile de către organul cadastral, valoarea de bilanț a cărora constituie 6 249.7 mii MDL (direcțiile teritoriale pentru statistică: Sângerei – 2 472.9 mii MDL, Nisporeni – 1 384.0 mii MDL, Ungheni - 470.8 mii MDL, Telenești - 733.8 mii MDL, Leova - 839.6 mii MDL, Glodeni – 299.1 mii MDL, Donușeni – 47.7 mii MDL);
- se relevă unele diferențe între datele privind raportarea valorii bunurilor imobile din evidența contabilă a entității și cele de la organele cadastrale teritoriale. Astfel, pentru 9 clădiri administrative aferente instituțiilor subordonate, devierea valorică între informația cadastrală și cea din evidența contabilă constituie 4 855.3 mii MDL și invers valoarea estimativă a 13 clădiri administrative evaluată de către OCT este mai mică decât cea din evidența contabilă cu 5 078.7 mii MDL.

Masurile întreprinse:

Pct. 1 - La momentul controlului efectuat de către echipa de audit, au fost înregistrate la organele cadastrale teritoriale drepturile patrimoniale a 4 bunuri imobile: Taraclia, Telenești, Ungheni și Nisporeni

Probe: Anexa nr. 1 - 8 file.

Pct. 2 și pct. 3 - În scopul ajustării valorii bunurilor imobile din evidența contabilă cu cele de la OCT, precum și contabilizarea corespunzătoare a bunurilor imobile la valoarea cadastrală a fost semnat un contract cu Agenția Servicii Publice nr. 651-SC din 13.06.2019 în sumă 35387.0 lei, privind evaluarea și înregistrarea patrimoniului public din gestiunea Biroului Național de Statistică (25 clădiri), cu termenul de executare 31 decembrie 2019. În rezultatul executării contractului sus menționat, vor fi înregistrate în evidența contabilă bunurile imobile la valoarea cadastrală evaluată

Probe: Anexa nr. 2 - 3 file.

3 Să corecteze înregistrările contabile aferente clasificării pe grupe de conturi în conformitate cu Normele metodologice privind evidența contabilă (pct. 2.1.3)

Impactul:

Clasificarea neregulamentară pe grupe de conturi a mijloacelor fixe a determinat denaturarea informațiilor privind mijloacele fixe în valoare totală de 1 846.1 mii MDL, inclusiv:

- „Mașini și utilaje” în valoare de 570.3 mii MDL incluse în grupa de conturi „Alte materiale” și în grupa de conturi „Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou” – de 51.7 mii MDL;
- „Unelte și seule, inventar de producere gospodăresc” în valoare de 900.7 mii MDL, au fost atribuite la grupa de conturi „Alte materiale”;

„Alte mijloace fixe” incluse în grupa de conturi „Materiale în scopuri didactice, științifice și alte scopuri” - 60,1 mii MDL;

- „Active nemateriale” atribuite la grupa de conturi „Mașini și utilaje” în valoare de 240.2 mii MDL și în grupa de conturi „Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou” - 23.1 mii MDL;

Platforma „1 C: Contabilitate, 8” în valoare de 14.7 mii MDL și softul „UNIVERSAL ACCOUNTING SL - versiunea Buget” în valoare de 98,0 mii MDL nu se regăsesc în evidența contabilă.

Masurile întreprinse:

În timpul controlului au fost corectate înregistrările contabile aferente clasificării pe grupe de conturi în conformitate cu Normele metodologice privind evidența contabilă, după cum urmează:

Iesiri				Înrări			
luna	Dt	Ct	Suma	luna	Dt	Ct	Suma
X.2018	723000	332290	16308.0	X.2018	314190	391400	252765.02
X.2018	723000	336290	73172.09	X.2018	314190	723000	29699.92
X.2018	723000	339290	823505.31	X.2018	316190	723000	630520.46
XI.2018	723000	316290	11320.0	XI.2018	316190	723000	1320.0
XI.2018	723000	318290	1320.0	XI.2018	339190	723000	11320.0

Probe: Anexa nr. 3 - 9 file.

4 Să realizeze proceduri de inventariere anuală a situației patrimoniale și financiare, cu respectarea cerințelor cadrului de reglementare (pct. 2.1.4)

Impactul:

Conform procesului verbal al inventarierii anuale, nu au fost depistate lipsuri sau surplusuri.

Rezultatele inventarierii selective efectuate de echipa de audit asupra unor active nefinanciare și stocuri de materiale circulante au relevat:

- diferențe cantitativ-valorice între listele de inventariere a stocurilor cu datele contabilității, fiind constatat un surplus în valoare de 0.1 mil. MDL;
- casarea în anul 2017 a unor blanchete care nu au fost utilizate în Recensământul populației (din 2014), în sumă de 60.2 mii MDL;
- depozitarea în incinta unui birou a 1 842 de genți pentru recenzori, în valoare de 342.6 mii MDL, și a 571 de veste cu logotip, în valoare de 39.9 mii MDL (pentru Recensământul populației din 2014);
- stocuri de chestionare și blanchete care și-au pierdut actualitatea, în valoare de 60.6 mii MDL.

Situația dată denotă prezența imobilizării fondurilor publice în formarea unor stocuri de materiale neutilizabile.

Conform Raportului privind primirea și utilizarea materialelor primite cu titlu de ajutor umanitar (Forma FD-051, consolidat), BNS a raportat că soldul ajutoarelor umanitare la sfârșitul anului 2017 constituia 6 390,2 mii MDL, inclusiv: active nefinanciare în valoare de 6 156,1 mii MDL și stocuri de materiale circulante în sumă de 234,1 mii MDL. Auditul a fost limitat în obținerea probelor de audit pentru confirmarea acestor solduri. Conform explicației conducerii BNS, în raport a fost reflectată eronat transmiterea cu titlu gratuit a mijloacelor fixe și a stocurilor de materiale.

Masurile întreprinse:

- Blanchetele neutilizate în cadrul Recensământul populației, precum și blanchetele care și-au pierdut actualitatea, au fost transmise ca maculatură către SRI. "Candelux-Com" (contract nr. 25-06/231 din 26.03.2019; Factura fiscală EUK 000637776 din 27.03.2019. Act de nimicire a documentelor din 28.03.2019). La momentul de față se înregistrează o creanță față de BNS în sumă de 3619,80 lei.

Probe: Anexa Nr. 4 - 6 fișe.

- Referitor la stocul de active nefinanciare și materiale circulante în valoare de 6.243.474,42 lei, raportate conform FD-051 (Raport privind primirea și utilizarea valorilor materiale primite cu titlu de ajutor umanitar), ținem să menționăm că mijloacele financiare au fost reflectate greșit ca ajutoare umanitare. Aceste mijloace de fapt sunt mijloace transmise cu titlul gratuit în cadrul Proiectului bilateral dintre Biroul Național de Statistică și Statistica din Suedia.

5 Să asigure autoevaluarea complexă a sistemului de management financiar, precum și emiterea corespunzătoare a Declarației privind buna guvernare (pct. 2.1.5)

Masurile întreprinse:

Conform Ordinului BNS nr. 01 din 04.01.2019 (Anexa Nr.5) a avut loc desemnarea coordonatorului autoevaluării și raportării a sistemului de control intern managerial prin emiterea Declarației de răspundere managerială. Raportul anual privind controlul intern managerial pentru anul 2018 a fost semnat electronic și prezentat MF (Anexa nr.6). Declarația de răspundere managerială pentru anul 2018 a fost semnată electronic, prezentată Ministerului Finanțelor și publicată pe site-ul BNS (Anexa nr.7).

6 Calcularea/recalcularea uzurii mijloacelor fixe și amortizării activelor nemateriale, precum și corectarea înregistrărilor contabile afectate (pct. 1.1. c.)

Impactul:

Uzura mijloacelor fixe a fost majorată cu 658,4 mii MDL, inclusiv:

- în sumă de 264,0 mii MDL - pentru 3 mijloace fixe (791,9 mii MDL) procurate în anul 2014, dar neinstalate;

- în sumă de 394,4 mii MDL, pentru 60 de mijloace fixe a căror durată de funcționare a expirat, acestea nefiind reevaluate.

Masurile întreprinse:

A fost recalculată uzura mijloacelor fixe și amortizarea activelor nemateriale, concomitent au fost corectate înregistrările contabile anterior efectuate.

7 **Să asigure casarea mijloacelor fixe și activelor nemateriale în corespundere cu reglementările aferente în vigoare (pct. 1.1 d.)**

Impactul:

Comisia de casare nu a determinat oportunitatea utilizării mijloacelor fixe, a anumitor agregate, piese și materiale, deoarece unele mijloace fixe sau piese casate se utilizează în continuare în procesul de lucru.

În evidența contabilă este reflectat un mijloc fix de transport dezasamblat, cu valoarea de bilanț de 82.0 mii MDL, care neîntemeiat majorează valoarea mijloacelor fixe raportate în situațiile financiare.

Amortizarea în sumă de 18,1 mii MDL nu a fost casată concomitent cu casarea a 4 active nemateriale.

Au fost constatate active nemateriale cu termenul de funcționare utilă expirat, în valoare de 1 115,7 mii MDL, pentru care nu s-a propus decontarea lor.

Masurile întreprinse

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 500 din 12.05.1998 despre aprobarea Regulamentului privind casarea bunurilor uzate, raportate la mijloacele fixe, s-a constituit comisia de casare, care a evaluat bunurile materiale, a întocmit toate documentele corespunzătoare casării și a prezentat conducerii spre aprobare Registrele de casare a mijloacelor fixe.

Probe: Se anexează documentele de casare a mijloacelor fixe. Anexa nr. 8 - 43 file.

8 **Să asigure reflectarea în evidența contabilă a valorii terenurilor aferente clădirii administrative (pct. 1.2 a.)**

Impactul:

Denaturarea informațiilor din rapoartele financiare privind activele neproductive, cu 1 536,5 mii MDL, dintre care pentru 5 loturi cu suprafața de 0.5406 ha nu au fost înregistrate drepturile de proprietate.

Masurile întreprinse:

În scopul ajustării valorii terenurilor aferente clădirilor administrative din gestiune, precum și contabilizarea corespunzătoare a valorii cadastrale acestor terenuri, a fost semnat un contract cu Agenția Servicii Publice nr. 651-SC din 13.06.2019 în sumă 35387,0 lei, privind evaluarea și înregistrarea patrimoniului public din gestiunea Biroului Național de Statistică, cu termenul de executare 31 decembrie 2019. În rezultatul executării contractului sus menționat, vor fi înregistrate în evidența contabilă bunurile imobile la valoarea cadastrală evaluată. (Anexa nr. 9 – 3 file).

9 Să asigure înregistrarea cota statului în capitalul social în valoare de 6 241,0 mii lei response:

Scris, către Conducere nr. 07-1491-18 din 12.12.2018: Pe parcursul misiunii de audit a fost înregistrată în evidența contabilă bunurile imobile în valoare de 1 404.0 mii MDL (pct. 1.3. a.)

Impactul:

BNS, în calitate de fondator al ÎS Editura de Imprimare „Statistica”, nu a contabilizat cota statului în capitalul social în valoare de 1 404.0 mii MDL, urmare a reevaluării bunurilor transmise în gestiune. Totodată, nu a fost emisă decizia de efectuare a modificărilor referitor la înregistrarea terenurilor în sumă de 4 837.0 mii MDL în capitalul social.

Masurile întreprinse:

În perioada efectuării misiunii de audit, BNS a contabilizat cota statului social în valoare de 1404000 lei. Totodată au fost efectuate înregistrările contabile în sumă de 4837000 lei, cu privire la înregistrarea terenurilor.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 902 din 06.11.2017, Î.S. „Editura de Imprimare „Statistica”, cu capitalul social în sumă de 7595.5 mii lei a fost transmisă noului fondator - Agenției Proprietății Publice, respectiv, suma sus menționată a fost scoasă din evidența contabilă a BNS și transmisă APP.

Probe: Anexa nr. 10 - 6 fișe

10 Să asigure inventarierea tuturor creanțelor și datoriilor (pct. 1.3 b.)

Impactul:

În lipsa actelor de verificare reciprocă, auditul este în imposibilitate de a confirma realitatea creanțelor raportate în sumă de 1 674.1 mii MDL și a datoriilor în sumă de 4 675.0 mii MDL la finele anului 2017.

Masurile întreprinse:

La finele anului 2018 s-a efectuat inventarierea tuturor creanțelor și datoriilor, întocmind acte de verificare reciprocă cu toți agenții economici, cu care BNS a conlucrat pe parcursul anului. În luna decembrie 2018, au fost efectuate unele corectări în formule contabile, pentru contabilizarea corectă a decontărilor cu debitori și creditori. (Anexa nr. 11 – 2 fișe)

11 Să asigure încheierea contractelor de prestări servicii în conformitate cu prevederile cadrului normative (pct. 1.4 a.)

Impactul:

Necontabilizarea cheltuielilor aferente serviciilor prestate în măsură deplină au condiționat diminuarea cheltuielilor efective în perioada de gestiune, precum și a datoriilor cu 54.9 mii MDL.

Prestarea serviciilor de introducere și validare a datelor statistice de către personalul titular al BNS reprezintă atribuțiile funcționale ale angajaților, generând cheltuieli suplimentare de 35.0 mii MDL.

Contractarea serviciilor de consultanță, în sumă de 25.5 mii MDL, încheiat între BNS și un funcționar public, s-a efectuat contrar prevederilor legale.

Totodată, auditul atestă caracterul formal al serviciilor prestate prin încheierea contractelor post-factum.

Masurile întreprinse:

S-a ținut cont de observațiile și recomandările a echipei de audit și în continuare s-a asigurat încheierea contractelor de prestare a serviciilor în conformitate cu legislația în vigoare.

12 Respectarea cadrului normativ privind acordarea concediilor anuale în termenele stabilite (pct. 1.4 b.)

Impactul:

Neutilizarea concediilor anuale în termenele stabilite de cadrul normativ a condiționat cheltuieli bugetare suplimentare neplanificate în sumă de circa 1 325,7 mii MDL. Concomitent, auditul denotă înregistrarea a 2 890 de zile de concediu nefolosit pentru perioada anilor 2011-2017.

Masurile întreprinse:

În urma analizei informației privind acordarea concediilor de odihnă nefolosite pe perioadele anterioare, s-a stabilit că în primul semestru al anului 2019 au fost acordate 2439 de zile de concediu nefolosite pentru perioadele anterioare.

Probe: Informație privind acordarea concediilor Anexa nr. 12 – 1 filă.

13 Corectarea înregistrărilor contabile afectate de clasificarea cronată a stocurilor de materiale circulante (pct. 2.1 a.)

Impactul:

Acuratețea informațiilor dezvăluite a condiționat raportarea necorespunzătoare a stocurilor de materiale circulante. Astfel, înregistrările la contul „Piese de schimb” în sumă de 374.9 mii MDL au fost incluse în grupa de conturi „Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou” și 55.8 mii MDL – în grupa de conturi „Alte materiale”.

Masurile întreprinse:

Ținând cont de prevederile Hotărârii Guvernului nr. 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică, și anume privind reorganizarea BNS prin fuziune cu toate subdiviziunile teritoriale (36 raioane), consolidarea și verificarea tuturor soldurilor, această măsură va fi întreprinsă pe parcursul anului 2019.

14 Să asigure suplینirea cu personal a serviciului de audit intern (pct. 3.2 a.)

Impactul: Privarea conducătorului de un instrument de asigurare și consultanță managerială pentru a îmbunătăți activitatea entității.

Masurile întreprinse:

În cadrul Secției audit intern și managementul calității, a fost angajată o persoană, pe poziția de auditor superior conform procedurii de concurs care a avut loc la data de 15.03.2019. Din considerentul aplicării moratoriului de angajări conform indicației Ministerului Finanțelor suntem în imposibilitate de a suplini toate unitățile vacante din subdiviziunea dată.

Probe: Ordinul BNS nr.194/p din 28.03.2019. Anexa nr. 13 -1 filă.

15 Să implementeze sistemul de control intern, prin asigurarea gestionării alocațiilor bugetare și administrării patrimoniului public în conformit (pct. 3.2 b.)

Impactul:

Managerul BNS nu a asigurat implementarea sistemului de management financiar și control. Astfel,

- nu a fost emisă Declarația de bună guvernare pentru anul 2017;
- nu a fost instituit/actualizat în cadrul entității grupul de lucru pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de management financiar și control;
- nu a fost elaborat planul de acțiuni în scopul implementării sistemului de management financiar și control;
- nu au fost elaborate procedurile scrise cu privire la controlul intern;
- nu a fost efectuată descrierea proceselor de lucru privind gestionarea fondurilor publice;
- nu au fost identificate și evaluate riscurile care ar putea avea impact negativ în atingerea obiectivelor entității și realizarea performanțelor stabilite;
- nu a fost actualizat registrul riscurilor etc.

Aceste circumstanțe determină riscuri de denaturare semnificativă, care pot avea un impact negativ asupra corectitudinii reflectării în evidența contabilă și în raportul financiar a situațiilor financiare, precum și asupra gestionării conforme și eficiente a bunurilor publice.

Ca rezultat, au fost admise nereguli în asigurarea:

- nelaborării și aprobării de către conducător a graficului circuitului documentar necesar pentru evidența contabilă și control, cu stabilirea termenelor de prezentare a documentelor;
- neperfectării și prezentării oportune, complete și corecte a documentelor și a informației necesare, a registrelor contabile, precum și integritatea și păstrarea acestora;
- nedocumentării faptelor economice și reflectării acestora în evidența contabilă;
- tergiversarea întocmirii și nerespectarea termenului de prezentare către Ministerul Finanțelor a rapoartelor financiare.

Masurile întreprinse:

Conform pct.6 din Ordinul MF nr. 4 din 09.01.2019 "coordonatorul este responsabil de organizarea și desfășurarea procesului de autoevaluare și raportare a sistemului CIM în cadrul entității publice.", BNS nu a desemnat în anul 2017 "coordonatorul" pentru procesul autoevaluării sistemului CIM în urma căreia s-ar emite Declarația de răspundere managerială:

Conform Ordinului BNS nr. 36 din 30.05.2019 cu privire la asigurarea funcționării sistemului de control intern managerial în cadrul Biroului Național de Statistică, s-a actualizat grupul de lucru pentru implementarea sistemului de CIM (Anexa nr. 14 – 15 file):

S-a elaborat Planul de acțiuni aprobat de către top managerul entității la data de 25.06.2019 și prezentat MF, direcției de armonizare a controlului financiar public intern, prin scrisoarea de însoțire nr. 03-01/10 din 25.06.2019 (Anexa nr. 15 – 4 file):

Conform pct. 5, lit. a), b), c), d), e) și pct. 7 din Ordinului BNS nr. 36 din 30.05.2019 cu privire la asigurarea funcționării sistemului de control intern managerial în cadrul Biroului Național de Statistică, au fost stipulate procedurile cu privire la controlul intern (Anexa nr. 14 – 15 file).

Conform pct. 1, subpct. 1.1 al Ordinului BNS nr. 31 din 17.05.2019 "Se pune în sarcina managerilor operaționali (șefi de subdiviziuni) din cadrul Biroului Național de Statistică (BNS): Descrierea narativă și cartografierea (descrierea grafică) proceselor de bază a subdiviziunii în care activează, până pe 30 septembrie 2019", secția audit intern și managementul calității a demarat activitatea documentării proceselor de bază cu termenii stabiliți (Anexa nr. 16 – 2 file).

Conform pct. 1, subpct. 1.2 Ordinului BNS nr. 31 din 17.05.2019 "Se pune în sarcina managerilor operaționali (șefi de subdiviziuni) din cadrul Biroului Național de Statistică (BNS): Identificarea riscurilor aferente proceselor de bază, până la data de 31 octombrie 2019", secția audit intern și managementul calității a demarat activitatea de identificarea riscurilor aferente proceselor, în termenii stabiliți (Anexa nr. 16 – 2 file).

În urma realizării sarcinilor Ordinului BNS nr. 31 din 17.05.2019 (Anexa nr. 16 – 2 file), va avea loc actualizarea Registrului riscurilor.

16 Implementarea cerințelor și recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi în termenele stabilite (pct. 3.3.)

Impactul:

BNS și instituțiile din subordine, din 14 recomandări înaintate: au executat - 7 recomandări: parțial executat - 5 recomandări: nu au executat - 1 recomandare, iar o recomandare este neactuală.

Masurile întreprinse:

Biroul Național de Statistică a ținut cont de recomandările Curții de Conturi, acestea au fost integral sau parțial implimentate în anul gestionat de BNS 2016-2017, celelalte recomandări nu mai sunt actuale.

Director general

Vitalie VALCOV